

Enheten för systematisk informationssäkerhet (CS-SI)
Callisto Utriainen
010-240 4153
Callisto.Utriainen@msb.se

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Delbetänkandet SOU 2023:61 En säker och tillgänglig statlig e-legitimation

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) svarar utifrån vårt uppdrag att utveckla och stödja samhällets beredskap mot olyckor och kriser och vara pådrivande i arbetet med förebyggande och sårbarhetsreducerande åtgärder. Vi har också utgått från uppdraget att stödja och samordna arbetet med samhällets informationssäkerhet och i och med det lämna råd och stöd i fråga om förebyggande arbete till andra statliga myndigheter.

Allmänna synpunkter

MSB ser positivt på att det ska tas fram en statlig e-legitimation. MSB anser liksom utredningen att det är synnerligen angeläget att en statlig e-legitimation på högsta tillitsnivå införs så snart det är möjligt, då detta kan öka samhällets motståndskraft. Att ta fram en statlig e-legitimation möjliggör utformning av ett mer robust system med hänsyn till risker inom informations- och cybersäkerhet. En ny tjänst kan även leda till en ökad redundans på marknaden då fler aktörer erbjuder alternativ för identifiering. Vidare menar MSB att frågan om statlig e-legitimation påverkar större delar av samhället utöver betalningsekosystemet där andra ändamål för identifiering kan bli aktuellt.

MSB förutsätter att utfärdande myndighet ges erforderliga resurser och förutsättningar att utfärda och förvalta den statliga e-legitimationen enligt den komplexa kravbild som gällande och kommande reglering på EU- och nationell nivå ger. MSB ser positivt på att stötta utfärdande myndighet med det som har bäring på informations- och cybersäkerhet.

MSB har identifierat legitimering som en samhällsviktig tjänst enligt NIS 2 (Direktiv (EU) 2022/2555). Detta gör att kravställningen behöver utgå från fler regleringar, både nationella och på EU-nivå, än eIDAS med kompletterande nationella bestämmelser. I NIS 2 beskrivs relationen mellan eIDAS (Förordning (EU) nr 910/2014) och NIS 2 i skälen (11), (92), (93) och (94) där det framgår att NIS 2 ska tillämpas tillsammans med eIDAS. Således föreligger inget Lex Specialis för eIDAS som helhet. Skyldigheterna i NIS 2 ska komplettera kraven i eIDAS.

MSB anser att förlitande parter ska kunna avvakta med att ansluta sig till de e-legitimationer på marknaden som inte når upp till de högt ställda kraven på säkerhet.

För förtroendet för den statliga e-legitimationen är det viktigt att utfärdarens uppdrag inom att utfärda och granska hålls tydligt åtskiljda. Detta gäller även om Myndigheten för

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

digital förvaltning (Digg) idag granskar utfärdare mot Tillitsramverk för svensk e-legitimation. Samma gäller för eventuellt framtida tillsynsuppdrag.

Slutsatserna i avsnitt 7.2.5 (Säker utformning av den statliga e-legitimationen) och 7.4.4 (Säkerhetsbehov vid tillhandahållande av den statliga e-legitimationen) saknas i författningsförslagen. Det bör skrivas ett förslag till förordning om ändring i förordning till Digg och till identitetskontrollerande myndighet. Det behöver säkerställas att verksamheten att ge ut e-legitimationer samt tillhandahållandet av spärrinformation kan upprätthållas över hela hotskalan.

Utfärdande myndighet måste uppfylla högt ställda krav som beredskapsmyndighet, i synnerhet behovet av säkerhet och kompatibilitet i de tekniska system som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna utföra sitt arbete. Digg är i uppbyggnadsfasen för sitt uppdrag som beredskapsmyndighet och behöver intensifiera sitt arbete för att identifiera de krav som uppdraget innebär.

Frågan om återkallelse, liksom den om att tillgängliggörandet av den statliga e-legitimationen till grupper som idag saknar möjlighet att skaffa eller förmåga att använda en e-legitimationslösning behöver utvecklas och beskrivas.

Behov av fördjupad analys

Utfärdande och införande

I utredningen har man fokuserat på eIDAS, men man behöver göra en sammanvägning av flera regleringar som träffar den statliga e-legitimationen. Säkerhetskraven på lösningen utifrån de krav som ställs enligt tillsitsnivåerna för e-legitimationer, men även krav från eIDAS, NIS 2/CER (Direktiv (EU) 2022/2557), Säkerhetsskyddslag (2018:585) och MSBFS 2020:6-7 behöver sammanställas och analyseras.

I det fall man vill ha en säker grundidentifiering så behöver man säkerställa att innehavare inte kan skaffa sig flera identiteter. Databasen som ligger till grund för den statliga e-legitimationen bör innehålla uppgift om vilken handling som använts för grundidentifieringen. Det bör också finnas en kopia av ursprungsidentifieringshandling eller unika uppgifter som beskriver handlingen som nyttjats vid grundidentifieringen i syfte att förhindra att samma identitetshandling kan användas av flera personer. Detta är särskilt viktigt vid identifiering av personer med utländsk identitetshandling där man som identitetskontrollerande myndighet har begränsad möjlighet att göra direktuppslag i register.

Möjligheten till ID-växling gör att konsekvenser av eventuella fel vid utfärdandet eller användandet riskerar att bli än mer omfattande och hela kedjan behöver analyseras ur ett riskperspektiv, då en statlig e-legitimation som inte uppfyller de höga säkerhetskraven skulle utgöra ett omfattande säkerhetshål.

MSB anser att frågan om hur e-legitimationen ska kontrolleras vid användning behöver belysas. Av utredningen framgår inte hur kontrollsystem vid användandet av e-legitimationen ska sättas upp eller tillhandahållas. Kommer en central autentiseringslösning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

att tillhandahållas eller ska de förlitande parterna utveckla egna? Detta har stark bäring på tidplanen för införandet.

Totalförsvarsperspektiv och tillgänglighet

MSB konstaterar att utredaren inte haft i uppdrag att särskilt analysera vilka totalförsvarskrav som behöver ställas på en statlig e-legitimation. Med bakgrund i det försämrade säkerhetspolitiska läget understryker MSB vikten av att beakta totalförsvarets krav. Den statliga e-legitimationens behov placeras i lämplig beredskapssektor och utredningen bör föreslå en placering.

Vid framtagandet bör kompatibilitet beaktas gentemot särskilda behov som kan uppkomma vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. En robust informationsförsörjning är av yttersta vikt i sådana situationer. Den digitala infrastruktur som togs fram för vaccinationsintyg under coronapandemin är ett exempel på ett verifierbart intyg som fungerade offline. Liknande betrodda tjänster kan bli angelägna i exempelvis ransoneringsscenarios.

Enligt MSB är det viktigt att belysa att tillgänglighet och inkludering kan vara livsviktig rättighet vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Digitalt utanförskap dödar, till exempel under pandemier, om digitalt utanförskap leder till att man inte får den vård man behöver och har rätt till. Samtidigt är det sannolikt omöjligt att digitala lösningar ska kunna täcka alla målgrupper. De grupper som inte kan få tillgång till statlig e-legitimation behöver beskrivas och andra aktörer, till exempel kommunerna, ges i uppdrag att säkerställa att även dessa individers rättigheter tillvaratas i händelse av kris och krig.

Det framgår inte av delbetänkandet vilka av de grupper som idag står utanför möjligheten att använda e-legitimation i Sverige som ska kunna använda den statliga e-legitimationen. Det behövs en mer konkret analys av hur man avser upprätthålla säkerheten vid utfärdande och användning för de grupper som idag av olika anledningar inte kan skaffa e-legitimation eller inte kan använda en sådan lösning alls eller på ett säkert sätt.

Återkallelse

Av delbetänkandet framgår inte ifall andra legitimationsutfärdare inom och utanför Sverige kan få ta del av spärrinformation då någon som ID-växlat mot sin statliga e-legitimation får den statliga e-legitimationen återkallad. MSB anser att det behöver beskrivas hur spärruppgifter ska tillgängliggöras och hur man säkerställer att de är tillgängliga, uppdaterade och säkra. Om inte återkallelse kan utgöras i samtliga led som förlitat sig på den statliga e-legitimationen blir konsekvensen av en återkallelse ringa eller obetydlig för individen som tillskansat sig en felaktigt utfärdad statlig e-legitimation. Säkerhetseffekterna av återkallelsen blir då också begränsade eller uteblir helt.

Hur man avser att skydda e-legitimationen mot otillbörligt spärrande av någon annans e-legitimation är en aspekt som behöver tas i beaktande.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Remissvar

4(4)

Datum
2023-01-01

Ärendenr
MSB 2023-14800

I detta ärende har generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka beslutat. Callisto Utriainen har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Åke Holmgren och enhetschefen Margareta Palmqvist deltagit.

Charlotte Petri Gornitzka

Callisto Utriainen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress: Telefon: 0771-240 240
651 81 Karlstad Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984